

Dokument č. 1a

1990, 31. ledna - Praha. Protokol Generální prokuratury ČSSR o výslechu plk. Břetislava Zdrahaly, velitele PP VB ČSR

V Praze dne 31. 1. 1990

Byl vyslechnut JUDr. Břetislav Zdráhala, 18. 12. 1943, Slavíč, okr. Přerov

(...)

K PP VB Praha jsem přišel v říjnu 1982. Nejdříve jsem působil jako první zástupce velitele pluku a připravoval jsem se do funkce velitele pluku. Do této funkce jsem byl jmenován dnem 1. 3. 1984 a z funkce jsem byl odvolán dnem 17. 1. 1990.

Pohotovostní pluk byl zřízen 1. náměstkem MV ČSR, tehdy gen. mjr. Novákem, ale do řízení vstupovali další funkcionáři, zejména jeho sekretariát, operační středisko a jednotlivé správy. Navíc jako škola byl řízen 9. správou FMV později kádrovou správou, vývoj technických prostředků prováděla FS VB a v době MBO měl být podřízen, resp. byl podřízen federálnímu ministru vnitra.

Po stránce politické byla tehdejší organizace KSČ podřízena hlavnímu výboru KSČ na MV ČSR.

Pohotovostní útvary VB byly zřízeny vládním usnesením č. 180/69 Sb. (usnesení vlády ČSSR), těmto útvarům byly vymezeny úkoly a jedním z nich bylo, že se bude podílet na výkonu služby při velkém soustředění obyvatelstva a rovněž při demonstracích, což bylo v tomto usnesení přímo uvedeno.

Pohotovostní pluk při nasazeních (ať již jakýchkoliv) nikdy samostatně neplnil úkoly vyjma praporčické školy. Vždy byl podřízen, resp. Jeho jednotky, územnímu náčelníku a to byl vždy náčelník, který odpovídal za určité bezpečnostní opatření. Z hlediska jednotlivých MBO případně MBA od srpna 1988 do listopadu 1989 byly jednotky PP VB při těchto akcích podřízeny náčelníkovi správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje. A to byl do dubna 1989 gen. Carda a dále pak plk. Josef Chmelíček.

Vyčleněné jednotky PP VB byly dány do podřízenosti řídicího štábu SNB. Pokud jde o činnost PP VB zúčastňovali jsme se koordinačních štábů a podíleli jsme se pouze na koordinaci činnosti, resp. na předávání úkolů našim jednotkám. Toto si v podstatě vynutilo velitelství PP VB v důsledku situace, kdy docházelo k určitému chaosu v řízení a organizaci. Šlo nám o to, aby naše jednotky nebyly určitým způsobem zneužity.

Z hlediska účasti v jednotlivých štábech a při jednotlivých bezpečnostních akcích od srpna 1988 do listopadu 1989 bych chtěl pro upřesnění uvést, že já jako velitel PP VB nebo můj zástupce, nebo jiný pověřený důstojník jsme se nikdy nezúčastňovali přípravných štábů ani štábů řídicích, pouze jsme byli přítomni na sekretariátu řídicího štábu. Do sekretariátu byly dávány konkrétní úkoly z řídicího štábu a teprve ze sekretariátu byly jednotlivými veliteli předávány podřízeným velitelům a náčelníkům, kteří přímo řídili činnost zásahových jednotek na místě.

Pokud jde o přípravné štáby, těchto jsme se za velitelství nezúčastňovali, zúčastňovali jsme se až porad, pokud byla bezpečnostní akce plánována. Zpravidla tyto porady byly konány den, dva před plánovanou akcí. Toto nepovažuji za přípravný štáb, protože akce již byla připravena a na této poradě byly prakticky jen předány úkoly. Jednalo se o širší porady, kde kromě širšího velení VB tam byli přítomni i zástupci jiných složek, jako např. prokuratury, soudu, národních výborů, požární ochrany, lidových milicí. Podotýkám, že většinou jsem tyto osoby neznal a pokud jsem se takové porady zúčastnil, kromě některých velitelů odborů VB jsem tyto osoby neznal. Na těchto poradách byly převzaty již připravené úkoly z hlediska počtu nasazení, výstroje a výzbroje a technických prostředků. Vlastní instruktáž nasazených jednotek prováděli pracovníci MS VB přímo, a těchto instruktáží jsem se já ani můj zástupce nezúčastnil.

Poprvé byl nasazen pohotovostní pluk v srpnu 1988 a přesto, že bylo vyhlášeno MBO jsem dostal pokyn od vedení MV ČSR s tím, že mám vyslat určitý počet příslušníků na místa, která určí gen. Carda. Mám za to, že nebyl předem vypracován žádný plán, protože jsem nebyl přizván na žádnou porad a pokyn jsem obdržel telefonicky do bytu. Požadavek jsem splnil, jednotky byly vyčleněny, já osobně, ani nikdo jiný z vedení PP VB se akce v srpnu r. 1988 v Praze při zásahu jednotek nezúčastnil.

Na základě zkušeností z bezpečnostní akce 1988, opravuji, po srpnu 1988 byl S SNB vypracován plán bezpečnostních opatření SOCHA, který byl naprosto odlišný od současných plánů, které byly mezi S SNB a PP VB uzavřeny našimi předchůdci a dosud nebyly zrušeny. Tento plán BO SOCHA počítal s tím, že naše jednotky budou roztrženy do skupin a začleněny společně s příslušníky S SNB a vždy velitelem byl příslušník S SNB. Takto byla složena i jejich pořádková jednotka. V té době jsme nevyčleňovali vodní stříkače, neboť byly nasazovány ze správy vojsk FMV a z Požárního útvaru hl. m. Prahy. Tímto způsobem byla bezpečnostní opatření plněna až do ledna 1989.

Otázka vyšetřovatele: Pane svědku uveďte, zda jste se před bezpečnostní akcí v říjnu 1988 na Václ. náměstí v Praze zúčastnil vy osobně, nebo někdo z vašich podřízených přípravného štábu, event.. porady před akcí, jak jste o ní hovořil, dále zda jste se zúčastnil, resp. Byl přítomen v řídicím štábu a při samotné akci vůbec.

Odpověď: Otázku přípravných štábů jsem již vysvětlil. Pravděpodobně den před akcí, tedy před 28. 10. 1988 jsem se zúčastnil poprvé porady k upřesnění úkolů, kterou vedl náčelník S SNB gen. Carda a mám za to, že se konala u něho v kanceláři, nejsem si však jist, protože některé porady byly konány v zasedací místnosti na S SNB. Pokud jde o složení těchto porad, k tomu jsem již vypovídal a k této konkrétní poradě mohu uvést, že ji vedl gen. Carda, byl tam zástupce S Stb, zástupce MS VB, náčelník odboru vyšetřování, náčelník operačního odboru, náčelník požárního útvaru. Vzhledem k tomu, že nemám žádné záznamy a byl jsem tam poprvé, nemohu si vzpomenout na konkrétní jména jednotlivých přítomných. Stejně se to týká zástupců civilních složek, které jsem viděl poprvé a jejich jména proto do dnešní doby neznám. Na otázku vyšetřovatele dále dodávám, že gen. Carda nás zběžně seznámil s připravenými úkoly, prezentoval to jako úkoly vlastní, a pokud někdo měl nějaký dotaz, tak ho zodpověděl. Gen. Carda neřekl, že by tyto úkoly byly dány též vyšším stranickým orgánem nebo dokonce vedoucím tajemníkem MV KSČ M. Štěpánem. Pokud jde o výzbroj našich jednotek, byla standartní jako pořádkových, max. bylo upřesněno, že budou mít jak černý, tak bílý obušek. Pokud jde o vodní stříkače, ty jsme nenasazovali, neboť na ně nebyl požadavek. V té době byly použity vodní stříkače vojsk MV a Požární ochrany.

Dne 28. 10. 1988 jsem nejdříve na útvaru dohlížel na odjezd našich jednotek. Teprve v odpoledních hodinách, přibližně kolem 15,00 hod. jsem vyjel z útvaru a jel jsem do řídicího štábu, který byl umístěn v budově Ústřední celní správy na Václ. náměstí. Do štábu jsem přijel

mezi 15. a 16. hodinou. Přišel jsem do místnosti, kde byl i gen. Carda, ale vzhledem k tomu, že jsem měl určité výhrady ke způsobu jeho řízení, zdržel jsem se tam jen velice krátkou dobu, asi tak 10 minut a pak jsem se zdržoval v sekretariátu štábu, kde byl pplk. Novák. Pokud jsem přišel do místnosti ke gen. Cardovi, kromě něho jsem nikoho jiného neznal, skutečností je, že místnost byla plná osob, mám takový dojem, že tam byli i někteří, a to jak z příslušníků VB, tak z civilních zástupců, kteří se den před tím zúčastnili zmíněné porady. Jednotlivé osoby nemohu ani v tomto případě konkretizovat. Celá ta atmosféra na mě působila značným chaosem. I v sekretariátu štábu byl značný pohyb osob, střídalo se to tam, já jsem se tam zdržel přibližně do 19,00 hodin. Pokud jde o jednotlivé přítomné osoby, kromě těch co jsem uvedl, jménem žádného neznám. Vedoucího tajemníka MV KSČ jsem tam neviděl. Nemohu si již vybavit situaci, která byla přímo na Václ. náměstí, zda ještě byl nějaký zásah prováděn, navíc v místnosti sekretariátu nebylo okno, které by vedlo na horní část Václ. náměstí. O to, jak zákrok probíhal, jsem viděl až později z videozáznamu. Jaké byly v té době vydávány příkazy zakročujícím jednotkám, to nemohu uvést. Navíc to bylo dosti nepřehledné, protože gen. Carda měl ve zvyku při jednotlivých akcích vyběhnout na ulici mezi jednotky a dávat příkazy na místě bez radioprovozu a bez štábu. Ve štábu se ani nevědělo, jaký příkaz vydal.

Otázka vyšetřovatele: Pane svědku uveďte všechny okolnosti, které jsou vám známy z hlediska přípravy a průběhu akce na Václ. náměstí v Praze ve dnech 15. – 19. 1. 1989.

Odpověď: Příprava byla obdobná, jako u akce v říjnu 1988. Akce se připravovala na 15. 1. 1989, tj. v neděli, obdobně proběhla instruktáž jednotek a před akcí se konala rovněž porada, která byla v zasedací místnosti na S SNB. Pokud jde o přítomnost, tak kromě gen. Cardy z řad příslušníků VB tam byl pplk. Novák, pplk. Danišovič, mjr. Knížka a další pracovníci S SNB, náčelníci jednotlivých odborů, na konkrétní jména si však nevzpomínám. Stejně tak tam byli zástupci civilních složek, tzn. Prokuratury, soudu, národního výboru a další tak, jak jsem uvedl v předchozí otázce a předpokládám, že tam byl i zástupce MV KSČ. Ani v tomto případě nemohu uvést konkrétní jména, s těmito osobami jsem se služebně nikdy nesetkal, a proto jsem je neznal a neznám. Gen. Cardou bylo prezentováno, že jde o soustředění protisocialistických sil a je třeba udržet klid a veřejný pořádek, zejména na Václ. a Staroměstském náměstí. Tady bylo také rozhodnuto o použití technických prostředků, v daném případě také o zařazení vodních stříkaček PP VB. Další nasazení prostředků a pořádkových sil a způsob zákroku nebyl nijak blíže konkretizován. Pokud si vzpomínám, nejdříve bylo přijato rozhodnutí, že dojde k uzavření Václ. náměstí předem, důvod proč tomu tak nebylo, nevím, k tomu ještě gen. Carda měl svolat poradu, ta se však neuskutečnila, měla se uskutečnit 15. 1. 1989, avšak gen. Carda tuto poradu nesvolal, neboť v té době byl mimo řídicí štáb. Tímto opatřením se v podstatě měl vyloučit jakýkoliv zákrok. K tomu podotýkám, že metodické postupy z hlediska zákroku pořádkových sil jsou vypracovány, jednotky podle nich cvičily avšak gen. Carda tuto metodiku nerespektoval a z hlediska vypracování plánu zákroku postupoval podle vlastního rozhodnutí. Gen. Carda se choval autoritativně a nesnášel, když mu někdo navrhoval něco jiného, než on rozhodl.

Dne 15. 1. 1989 jsem se dostavil asi kolem 13. hodiny do řídicího štábu, kterému velel gen. Carda a který byl tentokrát umístěn v budově Potravinoprojektu. Většinou jsem se zdržoval i v tomto případě na sekretariátu řídicího štábu. Řídicí štáb byl umístěn v místnosti s výhledem na Václ. náměstí a sekretariát s okny do Opletalovy ulice. V hlavním štábu byly umístěny monitory, v naší místnosti byl pouze jeden a stejně tak byl rozdělen i radioprovoz. Podle záznamu jsem se zdržel na sekretariátu řídicího štábu do 19,00 hodin. Moje činnost spočívala v určité pomoci z hlediska koordinace sil. Opět i v tomto případě zde vládl určitý zmatek a tak jsem se snažil pomoci, zejména z hlediska přenášení a koordinování činnosti ve směru k jednotkám našeho útvaru. Opět i v tomto případě se ve štábu vystřídalo hodně osob a v odpoledních hodinách asi tak kolem 15 hodiny tam přišel ministr vnitra ČSR Jireček a mám

dojem, že s ním i 1. nám. Gen. Novák. Oni však byli v řídicím štábu, o čem se tam jednalo, nevím a takém nevím, kdy odešli. Nemohu tedy potvrdit, zda tam byli v průběhu zákroku nebo zda nějaké pokyny vydali, ale asi ne, protože gen. Carda je v tomto směru neuznával. Zda se tam také dostavil nějaký zástupce stranického orgánu a tedy i konkrétně M. Štěpán to nevím, žádného jsem neviděl, zdržoval jsem se pouze, resp. Většinou na sekretariátu štábu. Nevěnoval jsem tomu pozornost, vystřídal se tam více osob i z řad civilních funkcionářů. Nemohu však uvést konkrétně, kdo. Mám za to, že když jsem kolem 19. hodiny odjížděl, že dav již byl rozptýlen, Václ. náměstí bylo uzavřeno. Po celou dobu, co jsem byl přítomen ve štábu, jsem venku nebyl, bezprostředně jsem zákrok nesledoval, maximálně jsem se šel podívat na situaci z místnosti řídicího štábu.

Dne 16. 1. 1989 nebyla žádná příprava, pokud vím, tak štáb vůbec nezasedal a já jsem dostal pokyn odeslat jeden prapor příslušníků, toho dne celou akci řídil bezprostředně Carda sám, Nemohu se proto k zákroku uvedeného dne blíže vyjádřit.

Dne 17. 1. 1989 byl opět zřízen štáb a já jsem byl v něm přítomen v době od 16,00 do 20,00 hodin. Je to podle mého záznamu. Bohužel nemohu si vzpomenout, nemám to nijak v paměti, jak tento den proběhl, ale mám za to, že dne 17. 1. 1989 došlo sice k uzavření Václ. náměstí, ale nedošlo k zásahu pořádkových sil.

Podle našich záznamů ve středu dne 18. 1. 1989 se nezasahovalo.

Další akce měla proběhnout dne 19. 1. 1989, kde snad náš útvar nezakročoval. K tomu uvádím, že ve dnech 18. a 19. 1. 1989 jsem v žádném řídicím štábu nebyl, dokonce 19. 1. 1989 jsem měl studijní volno.

Dne 20. 1. 1989 štáb pracoval opět, avšak bez přítomnosti gen. Cardy, který akci řídil z operačního střediska. Víím, že pplk.. Novákovi dal pokyn k nastupování pořádkových jednotek, když došlo k soustředění osob a jakmile tato jednotka nastoupila, tak se dav rozešel. Žádné prostředky nebyly použity ani nebylo přistoupeno k zadržení osob. Ve štábu jsem byl od 16,00 do 20,00 hodin.

Otázka vyšetřovatele: Uved'te, zda je vám známa skutečnost, kolik bylo v průběhu dní, kdy jste se zúčastnil v řídicím štábu, zadrženo osob a zda vám je dále známa skutečnost, že by některé osoby byly vyváženy autobusy mimo území hl. m. Prahy.

Odpověď: Mohu říci, že v průběhu zásahu pořádkových sil ve dnech 15. až 19. 1. 1989 bylo zadrženo zhruba 300 - 400 osob. Zadržené osoby byly předávány tzv. eskortním skupinám současně s perlustračním lístkem, kde kromě údajů k osobě měl být uveden i údaj, čeho se ta která osoba dopustila. Eskortní skupiny pak tyto osoby převážely do vyčleněných středisek, ať již na vlastních útvarech, tak i mimo Prahu, opět na konkrétní vyčleněné útvary. Předpokládám, že tato realizace byla součástí plánu.

Nejsem si zcela jist, ale domnívám se, že to bylo již v neděli 15. 1. 1989, kdy přišel gen. Carda za námi do sekretariátu řídicího štábu s úkolem, aby osoby byly zadrženy a nedopustily se trestné činnosti, byly vyvezeny mimo Prahu, možná že místo řekl, ale přesně to nevím. Byla tam řada lidí, ale vzpomínám si jménem jen na pplk.. Nováka, kterému také tento úkol byl Cardou předán, šlo spíše o rozkaz, než o úkol. Vzhledem k tomu, že s gen. Cardou se diskutovat nedalo, pplk.. Novák i já jsme mu slíbili, že rozkaz bude proveden. Vzhledem k tomu, že nebyl dostatek autobusů a v tomto případě by bylo nutné použít autobusy PP VB, rozkaz proveden nebyl. Neměli jsme chuť vůbec rozkaz provést. Nevěděl jsem, podle jakého právního ustanovení by takový úkon měl být proveden. Proto také naše jednotky ani jednoho občana tímto způsobem autobusem mimo Prahu nevyvezly a ani jiným způsobem. V průběhu dne až do večera jsme sice

předstírali, že osoby vyvezeny byly, dokonce mám dojem, že se nahlásily i nějaké počty, ale ve skutečnosti to provedeno nebylo. Tento rozkaz se dostal až k veliteli praporu a ten, aby měl také klid, tak nějaké počty nahlásil. Druhý den mi volal gen. Carda a chtěl občanské průkazy vyvezených osob a já jsem mu na to zcela pravdivě odpověděl, že jsme nikoho nevyvezli a také nikoho vyvážet nebudeme a pokud chce někoho vyvést, tak ať si to udělá sám. Podotýkám, že jeho rozkaz zněl tak, osoby vyvést a odebrat jim doklady. Jestli některá jiná jednotka kromě naší nějaké osoby vyvezla, to nevím. Rovněž nevím, zda to bylo rozhodnutí Cardy nebo z popudu někoho jiného.

Vzhledem k tomu, že souběžně probíhá výslech dalšího svědka a u toho výslechu je nezbytná přítomnost obhájce JUDr. Liegerta, byl výslech v 11,10 hod. přerušen s tím, že datum pokračování bude upřesněno dodatečně.

Dokument č. 1b

1990, 31. ledna - Praha. Dodatek k protokolu GP ČSSR o výsledku pplk. Břetislava Zdrahaly, velitele PP VB ČSR

JUDr. Břetislava Zdrahaly, nar. 18. 12. 1943 (...)

Vyšetřovatel: Vypovídejte dále k přípravě a realizaci bezpečnostní akce ze 17. 11. 1989.

Odpověď: (...) Dne 15. 11. 1989 na žádost operačního oddělení S SNB mi oznámil náčelník operačního oddělení, že se má spolu s velitelem praporu dostavit na poradu na S SNB k přípravnému bezpečnostnímu opatření dne 17. 11. 1989. Jednalo se o mjr. Hrboltického, velitele 1. praporu mjr. Poláka, vel. 3. praporu mjr. Valčíka a z 2. praporu nevím, byl-li tam velitel nebo zástupce (mjr. Jícha, kpt. Vízner). Porady dne 15. 11. 1989 se jmenovaní zúčastnili, opravuji, porada se konala dne 16. 11. 1989. Po návratu z porady mě o jejím průběhu informovali. Sdělili mi, že bylo vyhlášeno MBO na 17. 11. 1989 a že naše jednotky opětovně jako v minulých událostech budou nasazeny a dány do podřízenosti S SNB. Dále mi sdělili, že v případě nasazení budou se naše jednotky podílet na přehrazení směru nepovolené demonstrace, která má být údajně ve směru od Vyšehradu na Václavské náměstí, resp. do Opletalovy ulice, takže je dán úkol zabránit přístupu na Václavské náměstí. Donesli si rovněž situační plánek s místy možného pochodu demonstrantů.

Na doplňující otázku vyšetřovatele - kdo poradu vedl a zda zde byl přítomen zástupce MV KSČ, odpovídám: podle sdělení náčelníka oper. oddělení PP VB mjr. Hrboltického poradu vedl mjr. Knížka, náčelník operačního oddělení spolu s jeho pracovníky. (jedná se o oper. oddělení S SNB hl. m. Prahy a Stř. kraje). Podle zmíněné informace od mjr. Hrboltického byli na této poradě přítomni pouze služební funkcionáři, o zástupci MV KSČ nemluvil. Zároveň mě vyrozuměl, že 17. 11. 1989 se koná porada u náčel. S SNB asi v 9,00 hod. Dne 17. 11. 1989 jsem jel nejprve na ministerstvo vnitra ČSR (z jiných důvodů), kde mi ministr Jireček za přítomnosti 1. náměstka gen. Nováka sdělil, že si myslí, že by se dnes (17. 11. 1989) zakročovat nemělo. Neznělo to jako příkaz, spíše jako jeho přání. Mám za to, že kdyby Jireček nesouhlasil s nasazením Pohotovostního pluku VB, pak by zřejmě k nasazení našeho pluku nedošlo - chci tím říci, že mohl rozhodnout o nasazení PP VB nebo o nenasazení. Nevím ovšem, jaké měl v tomto směru Jireček, jako český ministr vnitra příkazy od federálního ministra vnitra a nevím, jaké

důsledky by pro něho mělo odmítnutí nasazení Pluku, pokud by to bylo v rozporu s vyšším rozkazem.

Zúčastnil jsem se, jak jsem uvedl, v 9,00 hod. porady na S SNB, kterou vedl plk. Bytčánek, které se zúčastnili pracovníci S SNB a MS VB, tedy služební funkcionáři a mám za to, že žádná civilní osoba zde přítomna nebyla, konkrétně za stranické orgány nebo za prokuraturu zde podle mého přesvědčení, nebyl nikdo. Zda se o poradě vedl zápis s prezentací to nevím, žádnou prezenční listinu jsem já osobně nepodepisoval. V podstatě se opakovaly úkoly, které již byly uloženy na poradě z předchozího dne, jak jsem o ní vypověděl, porada byla velice krátká a stručná a netrvala ani 15 minut. Z porady nevyplývalo, že by se mělo zakročovat, pouze vyplynul závěr, že úkol k přehrazení směru k Václavskému náměstí trvá.

(...)

Otázka vyšetřovatele: Uveďte konkrétně, jak je prováděno přehrazení směru, zda je použito jedné uzávěrové skupiny, či zda je přípustné přehrazení více skupinami a rozdělení davu a jaké techniky z vybavením zásahových jednotek může být podle zákona použito.

Odpověď: Pokud mluvíme o neprodyšném uzavření osob v určité ulici, měla by být vždy stanovena odchodová cesta, tedy jedna z ulic by měla v každém případě zůstat volná. Mohla by být vyčleněna i nějaká boční ulice, ale konkrétně na podmínky 17. 11. 1989 postupovala uzávěrová skupina od Národního divadla proti uzávěře, která přehrazovala směr, takže zde došlo k určitému taktickému pochybení, neboť nebyla ta ústupová cesta stanovena. Pokud dojde k přehrazení postupu davu další uzávěrovou skupinou, tak se musí působit vně, nikoliv dovnitř, to znamená, že uzávěrové skupiny v jedné ulici nemohou stát čelem proti sobě. Pokud jde o použití techniky, tak ze zák. 40/74 Sb. § 32 a násl. je možno použít vedle mírnějších prostředků, jako je slzný plyn a obušek, také vozidla, ke kterým patří i OT a vodní stříkače a pokud jde o vozidla OT, byly vybaveny zábranami, které se mohou použít na přehrazení určitého směru, takže náš útvar s nimi nikdy necvičil pro vytlačování osob, pouze jako stacionární uzavření prostoru, kde jde jinak použít nákladní vozidla apod.

Vyšetřovatel: Pokračujte ve své výpovědi k událostem 17. 11. 1989.

Svědék: Po poradě u plk. Bytčánka jsem svolal svoji poradou, složenou z funkcionářů PP VB, kde byly pouze doupřesněny některé úkoly, neboť náčel. operačního oddělení už měl v podstatě návrh, kde, která jednotka bude (podle pokynu S SNB) umístěna po výjezdu z PP VB na základě jejich požadavků. Dále jsem se zúčastnil spolu s mjr. Soukupem - velitel 2. praporu, který byl v současné době na stáži na operačním oddělení, jako zástupci PP VB, pomocného řídicího štábu na MS VB, který řídil pplk. Danišovič. Na pplk. Danišoviče jsem vznesl dotaz, zda tedy se opravdu bude přehrazovat směr tak, jak bylo v úkolech uvedeno a on mi řekl, že ano, že tento úkol dále trvá, ukázal mi rozkaz náčelníka S SNB, kde jsem mu namítl, že není uveden cíl akce. Danišovič na základě mé námitky nechal rozkaz doplnit mjr. Knížkou, který byl zpracovatelem rozkazu z titulu funkce náčelníka operačního oddělení. Poté jsem již rozkaz neviděl a nevím, zda a v jakém směru byl skutečně doplněn. Víím, že jsem říkal, že názor českého ministra vnitra Jirečka je, aby se nezakročovalo, on mi odpověděl, že má rozkaz zabránit postupu nepovoleného pochodu na Václavské náměstí. Na doplňující otázku vyšetřovatele odpovídám, že mi Danišovič neřekl, od koho tento rozkaz má. Na další doplňující otázku vyšetřovatele - zda bylo předem stanoveno místo, kde má k přehrazení směru postupu demonstrace dojít, odpovídám, že byla stanovena tři místa přehrazení cesty, všechna ale na Praze 2, tzn. směr od Albertova a pak směr od Vyšehradu, žádné z těch míst nebylo na Národní třídě. Po zmíněné poradě u Danišoviče, asi kolem 15,00 hodiny jsem zůstal v budově MS VB a zdržoval jsem se na operačním středisku, převážně jsem byl v kóji č. 2 oper. střediska, kde mjr. Soukup obsluhoval vysílačku. Samozřejmě jsem se v

průběhu večera zdržoval i mimo tuto kóji, , např. jsem odcházel si zakouřit a zejména jsem chodil do místnosti, která je přes chodbu od kóji označeného střediska, kde měl Danišovič štáb. Já sám jsem přímo členem řídicího štábu nebyl, ale jako zástupce PP VB jsem byl členem tzv. pomocného štábu, protože tam někdo z Pohotovostního pluku musel být. Přehled o situaci jsem získával nejprve z vysílačky a situaci na Národní třídě jsem pak měl možnost sledovat z monitoru, jednalo se o automat, který přepínal z několik kamer. První pokyn pro jednotky PPVB byl úkol posílit uzávěru na úrovni ulic Vyšehradská a Na slupi. Tento pokyn jsme dostali od Danišoviče a mjr. Soukup ho předával na volacím znaku "Hradlo 1" kanál 32, jednotkám v terénu, tj. veliteli 3. praporu mjr. Valčíkovi. Časový údaj nevím, odhaduji, že mohlo být asi 17,00 hod. Veškeré pokyny, které jsme dostávali od Danišoviče, jsme na uvedeném kanále předávali jednotkám PP VB s uvedeným volacím znakem včetně zpětné vazby, tj. předávali jsme žádosti, návrhy, dotazy těchto jednotek do vedení štábu Danišovičovi. Za situace, kdy dav zabočil z nábřeží kolem Národního divadla na Národní třídu, dostali jsme pokyn přehradit Národní třídu na úrovni ulic Perštýn - Spálená, krátce nato, asi po 10 minutách od zaujetí uzávěry byl nám dán pokyn, aby byla provedena uzávěra ulic Voršilské a Mikulandská. Národní třída byla uzavřena krátce po 19. hodině. Pokyn k uzavření Mikulandské a Voršilské ulice se současným přehrazením Národní třídy trval po celou dobu zákroku. Je třeba uvést, že uzávěry ulic Mikulandské a Voršilské nebylo možno provést na určené místě, tzn. na křižovatce s Národní třídou, ale až u Ostrovní ulice, neboť jednotka se vzhledem k situaci, již nemohla ke křižovatce s Národní třídou dostat, již tam byl dav. Ohledně jednotky, která provedla uzávěru druhou od Národního divadla, mohu uvést, to, že v radiostanici jsem zaslechl, že "Šero 900" - jde o pořádkovou jednotku S SNB, zaujalo prostor u Národního divadla. Asi po 50 minutách od zaujetí uzávěry, kdy se nic nedělo a demonstranti neuposlechli opakovaných výzev k rozejití, jsem zaslechl na radiostanici, že s volacím znakem "Strom", jde o řídicí radiostanici této akce, (Danišovič), které byly podřízeny všechny radiostanice, pokyn, že mají propouštět "Šero 900" po skupinkách a jednotlivcích s perlustrací osob a neaktivnější zadržet. Doplnuji, že součástí jednotky S SNB byly i tzv. červené barety. Tato jednotka S SNB byla tedy složena z příslušníků ve stejnokrojích příslušníků VB s bílými přilbami a obučky, z příslušníků oblečených ve stejnokroji vzor 60 s čepicemi k tomuto stejnokroji a část příslušníků ve stejnokroji vzorec 60 s červenými barety. O tomto složení jednotky S SNB jsem se dozvěděl až po zákroku, tím chci říci, že nevím, kdo o takové složení jednotky rozhodl. Po určité době od pokynu k propuštění skupinek a osob přes "Šero 900" hlásil velitel praporu, (mjr. valčík - velitel 3. praporu OO VB, který prováděl uzávěru Národní třídy před OD Máj), že proti němu postupuje nějaká pořádková jednotka a že na jeho uzávěru je tlak osob, které tato jednotka tlačí před sebou. Podotýkám, že Valčík ani my (tj. já a Soukup) jsme nevěděli, že jednotka S SNB má postupovat proti naší uzávěře, ani jsme takový pokyn z radiostanice nezaslechl. Na dotaz vyšetřovatele, zda je možné, abychom takový pokyn ve vysílačce přeslechl odpovídám, že pochybuji, protože bychom ho museli alespoň jeden z nás, tj. já nebo Soukup, zaregistrovat, pokud by byl vysílán radiostanicí. Myslím si, že takový pokyn vůbec nebyl dán, naopak velitel této jednotky S SNB měl podle pokynu propouštět uzávěrou skupinky osob. Situace, že jednotka S SNB tlačila lidi před sebou proti uzávěře, která propouštět neměla a byla sestavena z našich příslušníků, vznikla podle mého názoru spontánně na místě, nevím, zda k tomu byl dán nějakým velícím důstojníkem pokyn. Chtěl bych poukázat na situaci, že v určité fázi události dostala i jednotka PP VB na místě pokyn, resp. byla dána do pohybu směrem k Národnímu divadlu asi o 10 metrů, aniž bychom jí tento pokyn my dva, tj. já a Soukup a také její velitel Valčík, vydali. Dodatečně jsem zjistil, že tuto "aktivitu" jednotky vyvolal plk. Bečvář; to vyplynulo při prošetřování události ze sdělení některých frekventantů PP VB. Ještě bych chtěl uvést, že naše dvě vozidla OT se zábranami byla původně určena na výpomoc jednotce, která přehražovala Národní třídu před OD Máj a zároveň dělala uzávěru ulic Voršilská a Mikulandská a protože tato vozidla nemohla projet Ostrovní ulicí, vyjela bez příkazu na Národní třídu v místech druhé uzávěry, kde je velitel zákroku použil místo svých vozidel k

uzavření Národní třídy, z druhé strany, než původně byla určena, tzn. ve směru od Národního divadla. Dále bych chtěl doplnit, že velitel praporu Valčík, když zjistil, že proti němu postupuje jednotka S SDNB a tlačí před sebou dav, oznámil do štábu, že pro lidi není únikový prostor, dal jsem osobně pokyn, aby otevřel Mikulandskou ulici a teprve poté jsem informoval štáb.

Po skončení akce na Národní třídě nebylo žádné hodnocení, já jsem odjel po 21. hodině, spíše k 22. hodině na útvar na PP VB. Ani na PP VB jsme ten večer nedělali žádné hodnocení akce, pouze jako vždy byl uložen materiál a akce byla skončena.

(...)

Otázka vyšetřovatele: Uveďte, zda alespoň z vyjádření Danišoviče, nebo ostatních členů štábu bylo zřejmé, kdo do štábu telefonoval a jaké měl požadavky.

Odpověď: V jednom okamžiku jsem ve štábu slyšel, že volal Štěpán a že se dožadoval použití vodních stříkaček a slzných plynů.

Zdroj: ÚDVZK SKPV